

Sygn. akt IV U 604/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2015r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Elżbieta Wojtczuk
Protokolant	st. sekr. sądowy Dorota Malewicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 grudnia 2015r. w S.

odwołania W. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 31 marca 2015 r. Nr (...)

w sprawie W. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o odsetki

I. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonemu W. L. prawo do wypłaty odsetek od kwoty stanowiącej wyrównanie renty z tytułu niezdolności do pracy wypłaconej za okres od 01 sierpnia 2013r. do 28 lutego 2015r., od dnia 30 września 2013r. do dnia wypłaty wyrównania;

II. w pozostałym zakresie odwołanie oddala.

Sygn. akt IV U 604/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 marca 2015 r. Nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.118 ust. 1, 1a i 5 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił W. L. prawa do wypłaty odsetek od kwoty wyrównania renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 01.08.2013 r. do 31 marca 2015 r., do której prawo ustalone zostało wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z 18.09.2014 r. w sprawie IVU 1300/13.

Odwołanie od ww. decyzji wniósł ubezpieczony W. L., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie praw do wypłaty odsetek od kwoty wyrównania świadczenia rentowego za okres od 01.08.2013 r. do 31.03.2015 r. wypłaconego decyzją z dnia 3 marca 2015 r. (odwołanie k.1-2).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na przepisy prawa i argumentację zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, a także podnosząc, że nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w

ustaleniu prawa lub wypłacie świadczenia, bowiem decyzja uwzględniająca wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 18.09. 2014 r., została wydana w terminie przewidzianym w art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (odpowieź organu rentowego na odwołanie k. 3-4 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 21 czerwca 2013 r. ubezpieczony W. L. złożył do organu rentowego wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres (wniosek z 21.06.2013 r. k. 1 akt rentowych). Decyzją z dnia 30 września 2013 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy od dnia 1 sierpnia 2013 r. wskazując, że Komisja Lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia (...).2013 r. nie stwierdziła u ubezpieczonego niezdolności do pracy (decyzja z 30.09.2013 r. k.9 akt rentowych).

Na skutek odwołania ubezpieczonego od decyzji z 30 września 2013r., sprawa przekazana została do Sądu Okręgowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, gdzie toczyła się pod sygnaturą akt IV U 1300/13. Wyrokiem z 18 września 2014 r. wydanym w powyższej sprawie Sąd Okręgowy w Siedlcach zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał W. L. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 sierpnia 2013 r. do 31 lipca 2015 r. Podstawę rozstrzygnięcia stanowiła opinia biegłych otolaryngologa, w której biegły uznał ubezpieczonego za częściowo niezdolnego do pracy do 31 lipca 2015 r. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem oraz aktami rentowymi został doręczony pozwanemu Oddziałowi ZUS w dniu 29 września 2014 r. (wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z 18.09.2014 r. k. 36 akt IV U 1300/13 i opinia biegłego k. 24 tych akt; zwrotne potwierdzenie odbioru, k. 43 wymienionych akt).

Apelacja organu rentowego od ww. wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 2014 r. (sygn. akt III AUa 938/14). Sąd Apelacyjny podzielił całość ustaleń faktycznych oraz ocenę prawną Sądu pierwszej instancji. Odpis ww. wyroku wraz z uzasadnieniem i aktami rentowymi został doręczony Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. w dniu 15 stycznia 2015 r. (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 17 grudnia 2014 r. k.57 akt sprawy IV U 1300/13; zwrotne potwierdzenie odbioru k. 66 wskazanych akt sprawy).

Decyzją z dnia 3 lutego 2015 r. organ rentowy, wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 19 września 2014 r. przyznał ubezpieczonemu W. L. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 01 sierpnia 2013 r., ustalił termin płatności renty do dnia 15 każdego miesiąca i zawiesił jej wypłatę do czasu złożenia przez ubezpieczonego pisemnego oświadczenia informującego czy w okresie od 01.08.2013 r. do nadal ubezpieczony osiąga jakikolwiek przychód z tytułu zatrudnienia, prowadzenia działalności gospodarczej, pobiera świadczenia z innych organów rentowych i w przypadku odpowiedzi pozytywnej do złożenia zaświadczenia stwierdzającego dochody osiągnięte w 2013, 2014 i 2015 r. w rozbięciu miesięcznym (decyzja k. 40-42 akt rentowych). Dnia 12 lutego 2015r. ubezpieczony złożył oświadczenie o osiągnięciu przychodu (k. 47-48). Decyzją z dnia 3 marca 2015 r. organ rentowy wypłacił ubezpieczonemu należność za okres od 01.08.2013 r. do 31.03.2015 r. tytułem renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy (decyzja z dn. 03.03.2015 r. k. 66-67 akt rentowych).

Dnia 30 marca 2015 r. ubezpieczony złożył do organu rentowego wniosek o wypłatę odsetek od kwoty wypłaconego wyrównania (k.71 akt rentowych).

Zaskarżoną decyzją z 31 marca 2015 r. organ rentowy odmówił W. L. prawa do wypłaty odsetek (decyzja z 31 marca 2015 r., k. 72 akt rentowych).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie W. L. co do zasady okazało się uzasadnione.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121 j.t.), jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania

świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego, przy czym nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi okoliczności. Z kolei w myśl art. 118 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 j.t.) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3. Zgodnie z ust. 1a wskazanego przepisu w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego, za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wypływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Wreszcie w myśl ust. 2 powyższego przepisu jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ustępie 1. Jeżeli na podstawie przedstawionych środków dowodowych nie jest możliwe ustalenie prawa lub wysokości świadczenia, za datę wyjaśnienia ostatniej okoliczności, o której mowa w ust. 1, uważa się datę końcową dodatkowego terminu do przedstawienia niezbędnych dowodów, wyznaczonego przez organ rentowy albo datę przedstawienia tych dowodów (art. 118 ust. 3).

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazał, że brak jest podstaw do wypłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, gdyż decyzja o ponownym ustaleniu renty, uwzględniająca prawomocny wyrok sądu, została wydana w dniu 3 marca 2015 r., tj. w terminie 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności, za którą uznać należy dzień wpływu do organu rentowego w dniu 12 lutego 2015 r. oświadczenia ubezpieczonego o osiągnięciu. Organ rentowy wskazał w tym zakresie na dyspozycję przepisu art. 118 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, podnosząc, że wykonanie wyroku Sądu Okręgowego nastąpiło w ustawowym terminie, co uzasadnia brak podstaw do wypłaty odsetek za opóźnienie w ustaleniu wysokości świadczenia.

W ocenie Sądu, nie można jednak zgodzić się z organem rentowym, że fakt zachowania 30-dniowego terminu, o którym mowa w powyższym uregulowaniu świadczy o tym, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie świadczenia. Nie budzi wątpliwości, że organ rentowy powinien podjąć decyzję w przedmiocie wniosku ubezpieczonego z 21 czerwca 2013 r., w którym W. L. wystąpił o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, w terminie 30 dni liczonymi od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Decyzję w przedmiocie wniosku z dnia 21 czerwca 2013 r. organ rentowy wydał w dniu 30 września 2013 r., odmawiając ubezpieczonemu przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy od dnia 1 sierpnia 2013 r. na podstawie orzeczenia Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 24 września 2013 r. Tym samym świadczenie z tytułu częściowej niezdolności do pracy W. L. otrzymywał do końca lipca 2013 r., co wynika z treści decyzji z dnia 10 sierpnia 2011 r. (k.310 akt rentowych). Świadczenie rentowe było wypłacane ubezpieczonemu do 15 - dnia każdego miesiąca. Decyzja organu rentowego z dnia 30 września 2013 r. była błędna i została zmieniona wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 18 września 2014 r., który uprawomocnił się z dniem 17 grudnia 2014 r. Biegły sądowy otolaryngolog wydał opinię w sprawie IV U 1300/13 na podstawie tych samej dokumentacji medycznej, którą dysponowała również komisja lekarska ZUS wydając swoje błędne orzeczenie. Biegły lekarz sądowy stwierdził wręcz, że w porównaniu z badaniem z 13.02.2002 r., które było podstawą do przyznania ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy nastąpiło pogorszenie u ubezpieczonego słuchu w obu uszach, na co wskazywało badanie audiometryczne słuchu z dnia 13.06.2011 r. znane organowi rentowemu.

Zgodnie z orzecnictwem i doktryną odpowiedzialność za błędy Lekarza Orzecznika i Komisji Lekarskiej ponosi organ rentowy. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 września 2007 r., sygn. akt P 11/07 (OTK-A 2007/8/97), 30-dniowy termin określony w art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych powinien być liczony od dnia doręczenia wyroku sądu tylko wtedy, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za

które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy (w tym błędne orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS lub Komisji Lekarskiej ZUS w sprawie niezdolności do pracy), termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia. Jak wywiódł Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 21 czerwca 2012 r., III UK 110/11 (LEX nr 1227452), wydanie orzeczenia w przedmiocie niezdolności do pracy oraz jego kontrola dokonywana przez głównego lekarza orzecznika oddziału, stanowią niezbędne etapy postępowania prowadzonego przez organ rentowy w sprawach o świadczenia rentowe. Ponadto, zarówno lekarz orzecznik, jak i główny lekarz orzecznik oddziału, działają w ramach organu rentowego. Jeśli zatem wydanie nieprawidłowej decyzji w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy byłoby następstwem niewłaściwej oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o to świadczenie, dokonanej przez lekarza orzecznika lub głównego lekarza orzecznika oddziału, a więc następstwem niewłaściwych ustaleń faktycznych, to błąd taki należy uznać za błąd organu rentowego, powodujący jego odpowiedzialność na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Wobec tego organ rentowy musi zapłacić odsetki od nieprzyznanego w terminie świadczenia, jeśli sąd przyznał prawo do niego na podstawie dokumentów już znanych zakładowi.

W niniejszej sprawie okolicznością niezbędną do wydania prawidłowej decyzji przez organ rentowy w dniu 30 września 2013 r. było dokonanie prawidłowej oceny stanu zdrowia ubezpieczonego. W świetle powołanych wyżej przepisów oraz stanowiska judykatury stwierdzić należy, że dla odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych istotnym jest zatem, czy organ rentowy dysponował takimi informacjami, które umożliwiłyby mu dokonanie prawidłowej oceny stanu zdrowia ubezpieczonego jeszcze na etapie postępowania przed organem, innymi słowy - czy istniały przeszkody by Lekarz Orzecznik ZUS oraz Komisja Lekarska ZUS wydali orzeczenie o dalszej całkowitej niezdolności do pracy.

Nie budzi wątpliwości Sądu, że biegły lekarz otolaryngolog sporządzając opinię w sprawie z odwołania ubezpieczonego prowadzonej pod sygn. akt IV U 1300/13 opiniował na podstawie tych samych dokumentów, co Lekarz Orzecznik oraz Komisja Lekarska ZUS. Ubezpieczony od czasu wydania orzeczenia Komisji Lekarskiej stanowiącej podstawę wydania zaskarżonej decyzji z dnia 30 września 2013 r. nie przedłożył żadnej dodatkowej dokumentacji medycznej. Niemniej jednak biegły lekarz doszedł do odmiennych wniosków, stwierdzając, że w dalszym ciągu od 1 sierpnia 2013r. ubezpieczony jest nadal częściowo niezdolny do pracy ze względu na obustronne zapalenie słuchu typu zmysłowo-nerwowego poniżej wydolności społecznej. W tych okolicznościach zarówno ustalenia Lekarza Orzecznika, jak i Komisji Lekarskiej w przedmiocie zdolności W. L. do pracy okazały się błędne. Jak już wskazano biegły sądowy otolaryngolog, wydając opinię w sprawie o sygn. IV U 1300/13, na podstawie tych samych okoliczności i tych samych dokumentów oraz po przeprowadzeniu - tak samo jak w postępowaniu przed organem rentowym - badania ubezpieczonego ustalił, że jest on nadal częściowo niezdolny do pracy do 31 lipca 2015 r. Tym samym koniecznym stało się stwierdzenie, że organ rentowy wydał dnia 30 września 2013 r. wadliwą decyzję odmawiając ubezpieczonemu prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, gdy możliwe było wydanie decyzji zgodnej z prawem, gdyby tylko Komisja Lekarska ZUS prawidłowo ustaliła stan zdrowia ubezpieczonego. Powyższe oznacza, że opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność.

Na mocy art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest obowiązany do wypłaty odsetek od świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Odsetki te należne są od daty wymagalności świadczenia do dnia wypłaty zasądzonego wyrównania. Świadczenie rentowe za sierpień 2013 r. ubezpieczony powinien otrzymać do 15 dnia miesiąca, tj. do 15 sierpnia 2013 r. a gdyby organ rentowy działał prawidłowo i wydał prawidłową decyzję, to otrzymałby je na podstawie decyzji z 30 września 2013 r., zatem organ rentowy pozostawał w zwłoce z wypłatą świadczenia za sierpień 2013r. od 30 września 2013 r. tj. od dnia w którym wydał wadliwą decyzję, do dnia wypłaty wyrównania tego świadczenia. Co za tym idzie, Sąd ustalił, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do wypłaty odsetek od 30 września 2013r. do dnia wypłaty wyrównania od kwoty wyrównania wypłaconej za okres od 1 sierpnia 2013 r. do 28 lutego 2015 r.. Odsetki nie przysługują natomiast od świadczenia wypłaconego za miesiąc marzec 2015 r., gdyż świadczenie za ten miesiąc zostało wypłacone w terminie tj. do 15 dnia miesiąca przez organ rentowy.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 31 marca 2015 r. i orzekł jak w sentencji wyroku.